

Lietuvos Respublikos Seimo frakcijoms

2024 m. gegužės 30 d., Nr. 24-056AR

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-657 40 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO 6¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3329(2)

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), viena didžiausių verslus vienijančių organizacijų Lietuvoje, kreipiasi dėl 2024 m. gegužės 27 d. Lietuvos Respublikos Seime užregistruoto Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 40 straipsnio pakeitimo ir papildymo 6¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-3329(2) (toliau – Projektas). Projektu siūloma nustatyti vartotojo skolos administravimo perleidimo trečiajam asmeniui ribojimus įtvirtinant, kad pardavėjas ir (ar) paslaugų teikėjas galėtų perleisti vartotojo skolos administravimą trečiajam asmeniui tik po to, kai pats būtų kreipęsis į vartotoją dėl skolos sumokėjimo ir nuo tokio kreipimosi dienos būtų praėję ne mažiau kaip 30 dienų. Tuo pačiu numatoma vartotojų informavimo pareigą įtvirtinti ir skolos administravimą vykdantiems subjektams. LVK, išnagrinėjusi Projektą, žemiau teikia pastebėjimus ir pasiūlymus.

LVK nuomone, siūlymas nustatyti, kad ūkinę veiklą vykdančias kreditorius, siekdamas savo reikalavimo teisės įgyvendinimo, 30 dienų nuo kreipimosi į vartotoją dėl skolos grąžinimo, teisę į jam priklausančių lėšų atgavimą galėtų vykdyti tik savarankiškai, apriboja kreditorių konstitucinę ūkinės veiklos laisvę. Tokia pastaba, beje, yra pateikta ir Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento 2023-12-01 išvadoje Nr. XIVP-3329, kurioje pažymima, kad siūlomu reguliavimu „*ūkinės veiklos subjektui yra apribojama jo teisė pasirinkti, kaip jam vykdyti ūkinę veiklą ir įgyvendinti savo teises – savarankiškai (pasitelkiant ūkinės veiklos subjekto darbuotojus) ar rinkoje perkant išorės ūkio subjektų paslaugą*“. Projekto aiškinamajame rašte nėra pateikti aiškūs argumentai dėl tokio ribojimo būtinumo, pagrįstumo ir proporcingumo.

Paminėtina, kad Projekto aiškinamajame rašte teigiama, jog reglamentavimu siekiama išspręsti neva nesąžiningą ir (ar) klaidinantį elgesį vartotojų atžvilgiu, kai šių reikalaujama apmokėti niekuo nepagrįstas administravimo išlaidas, tačiau pačiame projekte nėra numatomas toks išlaidų reguliavimas, todėl Projektas nepasiekia numatytų tikslų. Priešingai, Projektu sukuriamą papildoma informavimo pareigą kreditoriams, siekiantiems pradėti išieškojimo veiksmus iš vartotojo, pažeidusio turimą įsipareigojimą ir tokiu būdu tik ištesiamas skolos išieškojimas laike. Pažymėtina, kad įsipareigojimų nevykdymo pasekmės aiškiai apibrėžiamos vartojimo sutartyse, laikantis jų turiniui keliamų reikalavimų, todėl siekiama nustatyti dar papildoma informacijos atskleidimo pareigą laikytina pertekline, kurianti papildomą administracinę naštą verslui.

LVK palaiko tikslą – užtikrinti aukštesnį vartotojų teisių apsaugos lygį jų skolų administravimo ir neteisminio išieškojimo srityje, tačiau siūloma priemonė – ribojimas kreditoriams perduoti skolų administravimą tretiesiems asmenims jų pačių (kreditorių) pasirinktu terminu, be to, įvedant dvigubą informavimo pareigą – neatrodo tinkama problemos sprendimui.

Apibendrinant, manytume, kad darnų, nuoseklų ir veiksmingą teisinį reguliavimą, kuris užtikrintų teisinį tikrumą ir aiškumą tiek vartotojams, tiek įmonėms, nenustatant nepagrįstų suvaržymų ar apibojimų, būtų galima pasiekti Projekto 1 str. numatytą Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 6¹ str. išdėstant taip, kaip siūloma 2024 m. balandžio 3 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime Nr. 227:

„1. Asmuo, teikiantis kreditoriui neteisminio skolų išieškojimo paslaugas (toliau – skolų išieškojimo paslaugų teikėjas), išieškodamas ne teismo tvarka skolas, kylančias iš vartojimo sutarčių, privalo aiškia ir suprantama kalba suteikti vartotojui raštu šią teisingą, tikslią ir neklaidinančią informaciją:

1) kreditoriaus fizinio asmens vardą, pavardę arba juridinio asmens pavadinimą, kodą, buveinės adresą ir telefono ryšio numerį, elektroninio pašto adresą ir (ar) kitas ryšio priemones, kurios leidžia vartotojui greitai susisiekti su kreditoriumi ir veiksmingai su juo bendrauti;

2) skolų išieškojimo paslaugų teikėjo fizinio asmens vardą, pavardę arba juridinio asmens pavadinimą, kodą, buveinės adresą ir telefono ryšio numerį, elektroninio pašto adresą ir (ar) kitas ryšio priemones, kurios leidžia vartotojui greitai susisiekti su skolų išieškojimo paslaugų teikėju ir veiksmingai su juo bendrauti;

3) skolų išieškojimo paslaugų teikimo kreditoriui teisinį pagrindą;

4) reikalavimo teisės ir vartotojo prievolės pagrindą;

5) skolos sumą, įskaitant pagrindinės skolos sumą, palūkanas, netesybas ir kitas pagal sutartį ar įstatymus mokėtinas sumas, kai jų reikalaujama;

6) apie kreditoriaus išlaidas, susijusias su skolos išieškojimu ne teismo tvarka, ir vartotojo teisę gauti šių išlaidų pagrindimą, jeigu reikalaujama tokių išlaidų atlyginimo;

7) skolos grąžinimo terminą ir galimas jos grąžinimo sąlygas;

8) apie asmens duomenų tvarkymą pagal Reglamento (ES) 2016/679 14 straipsnį šio reglamento nustatyta tvarka.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyti vartotojų informavimo reikalavimai taikomi mutatis mutandis ir įvykus reikalavimo teisės, kylančios iš vartojimo sutarties, perleidimui, jeigu kiti įstatymai, įgyvendinantys Europos Sąjungos teisės aktus, nenustato kitokių vartotojų informavimo reikalavimų.

3. Skolų išieškojimo paslaugų teikėjai, išieškodami ne teismo tvarka skolas iš vartotojų, turi:

1) veikti garbingai, sąžiningai ir profesionaliai;

2) gerbti ir saugoti vartotojų asmeninę informaciją ir asmens privatumą;

3) etiškai bendrauti su vartotojais.“

Maloniai prašome įvertinti mūsų pastebėjimus ir atsižvelgti į siūlymą, kuris, kaip minėta aukščiau, buvo suformuotas Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateiktoje išvadoje.

Pagarbiai

L.e.p. generalinis direktorius

Emilis Ruželė